

**ZAMONAVIY MODADA MINIMALIZM VA UNING LIBOS
DIZAYNIDAGI AKS ETISHI**

Toshkent kimyo texnologiyalari xalqaro universiteti

Libos dizayneri yunalishi 1-kurs talabasi

Aliqulova Marjona Valijon qizi

Ilmiy raxbar: Eshmamatov Baxodir Xolmirzayevich

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy moda industriyasida minimalizm konsepsiyasining shakllanishi, uning estetik va funksional xususiyatlari hamda libos dizaynidagi ifodalanish tamoyillari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Minimalizmning tarixiy ildizlari, san'at va dizayn yo'nalishlari bilan o'zaro bog'liqligi, shuningdek, sodda shakl, neytral ranglar, ortiqcha bezaklardan voz kechish va konstruktiv aniqlik kabi mezonlar asosida kiyim yaratish jarayoniga ta'siri yoritib beriladi. Maqolada minimalistik yondashuvning zamonaviy iste'mol madaniyati, barqaror moda (sustainable fashion) va estetik tafakkur bilan aloqasi ochib berilgan. Tadqiqot natijalari minimalizmning nafaqat estetik yo'nalish, balki ijtimoiy-falsafiy qarash sifatida ham dolzarbligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Minimalizm, zamonaviy moda, libos dizayni, estetik tamoyillar, funksionallik, soddalik, konstruktiv yechim, barqaror moda, dizayn falsafasi, vizual madaniyat.

Аннотация: в данной статье рассматривается формирование концепции минимализма в современной индустрии моды, а также его эстетические и функциональные особенности в дизайне одежды. Анализируются исторические предпосылки минимализма, его связь с направлениями искусства и архитектуры, а также влияние принципов простоты, нейтральной цветовой гаммы, отказа от избыточного декора и конструктивной ясности на процесс создания костюма. Особое внимание уделяется роли минимализма в формировании устойчивой моды и

современной визуальной культуры. Результаты исследования показывают, что минимализм является не только эстетическим направлением, но и отражением социально-философских тенденций современного общества.

Ключевые слова: Минимализм, современная мода, дизайн одежды, эстетические принципы, функциональность, простота, конструктивность, устойчивая мода, философия дизайна, визуальная культура.

XXI asr moda industriyasi murakkab ijtimoiy, iqtisodiy va estetik jarayonlar bilan chambarchas bog'liqdir. Globalizatsiya, texnologik taraqqiyot va iste'mol madaniyatining o'zgarishi kiyim dizaynida yangi yondashuvlarni shakllantirdi. Shunday yo'nalishlardan biri minimalizm bo'lib, u ortiqcha bezak va murakkablikdan voz kechish, shakl va mazmun uyg'unligini ta'minlashga qaratilgan estetik konsepsiya sifatida namoyon bo'ladi.

Minimalizm dastlab XX asr o'rtalarida tasviriy san'at va arxitektura sohalarida shakllangan bo'lsa-da, keyinchalik moda dizayniga ham chuqur kirib bordi. Uning asosiy shiori — “kamroq — ko'proqdir” tamoyili bo'lib, bu kiyim yaratishda funkcionallik va aniqlikka ustuvor ahamiyat berishni anglatadi.

Minimalizmning nazariy asoslari. Minimalizm estetik yo'nalish sifatida ortiqcha tafsilotlardan voz kechib, asosiy shakl va mazmunga e'tibor qaratadi.

Dizayn nazariyasida minimalizm quyidagi tamoyillar bilan tavsiflanadi:

- soddalik va aniqlik;
- geometrik shakllarning ustuvorligi;
- neytral ranglar palitrasi;
- dekorativ elementlarning cheklanishi;
- funkcionallik va qulaylik.

Moda dizaynida minimalizm inson siluetining tabiiy proporsiyalarini saqlashga, ortiqcha aksessuar va bezaklardan voz kechishga asoslanadi. Bunday kiyimlar ko'pincha oq, qora, bej, kulrang kabi ranglarda yaratiladi. Bu esa kiyimning universalligini ta'minlaydi.

Izoh: Zamonaviy modada minimalizm — bu estetik soddalik, konstruktiv

aniqlik va funkcionallikka asoslangan dizayn yo'nalishidir. U ortiqcha bezak va murakkab kompozitsiyadan voz kechib, shakl va mazmun uyg'unligini ta'minlashni maqsad qiladi. Minimalistik liboslar ko'p funksiyali, universal va uzoq muddatli foydalanishga mo'ljallangan bo'lib, tezkor moda oqimiga muqobil yondashuv sifatida namoyon bo'ladi.

Libos dizaynida minimalizmning aks etishi

(1-jadval)

№	Dizayn elementi	Minimalizmga aks etishi
1	Siluet	Soddalashtirilgan, to'g'ri va aniq shakl
2	Rang tanlovi	Neytral ranglar (oq, qora, bej, kulrang)
3	Bezak	Ortiqcha dekor yo'q yoki juda minimal
4	Material	Sifatli va tabiiy matolar
5	Kesim	Geometrik aniqlik, ortiqcha detal yo'q
6	Funkcionallik	Qulaylik va amaliy foydalanish
7	Kompozitsiya	Muvozanat va uyg'unlik
8	Uslub	Universal va zamonaviy ko'rinish
9	Aksessuar	Minimal yoki sodda
10	Maqsad	Estetik poklik va ongli iste'mol

Minimalistik liboslar konstruktiv aniqligi bilan ajralib turadi. Tikuv chiziqlari sodda, kesimlar ravshan, mato tanlovi esa sifat va teksturaga asoslanadi. Bunday dizaynda asosiy urg'u material sifati va shakl mukammalligiga qaratiladi.

Minimalizmning libos dizaynida aks etishi quyidagi jihatlarda namoyon bo'ladi:

1. Siluetning soddaligi — ortiqcha hajm va murakkab konstruktsiyalarning yo'qligi.
2. Rang tanlovi — bir yoki ikki rangli kombinatsiyalar.
3. Bezak elementlarining minimalligi — naqsh, kashta va dekorativ elementlarning cheklanganligi.

4. Material sifati — tabiiy matolardan foydalanish ustuvorligi.

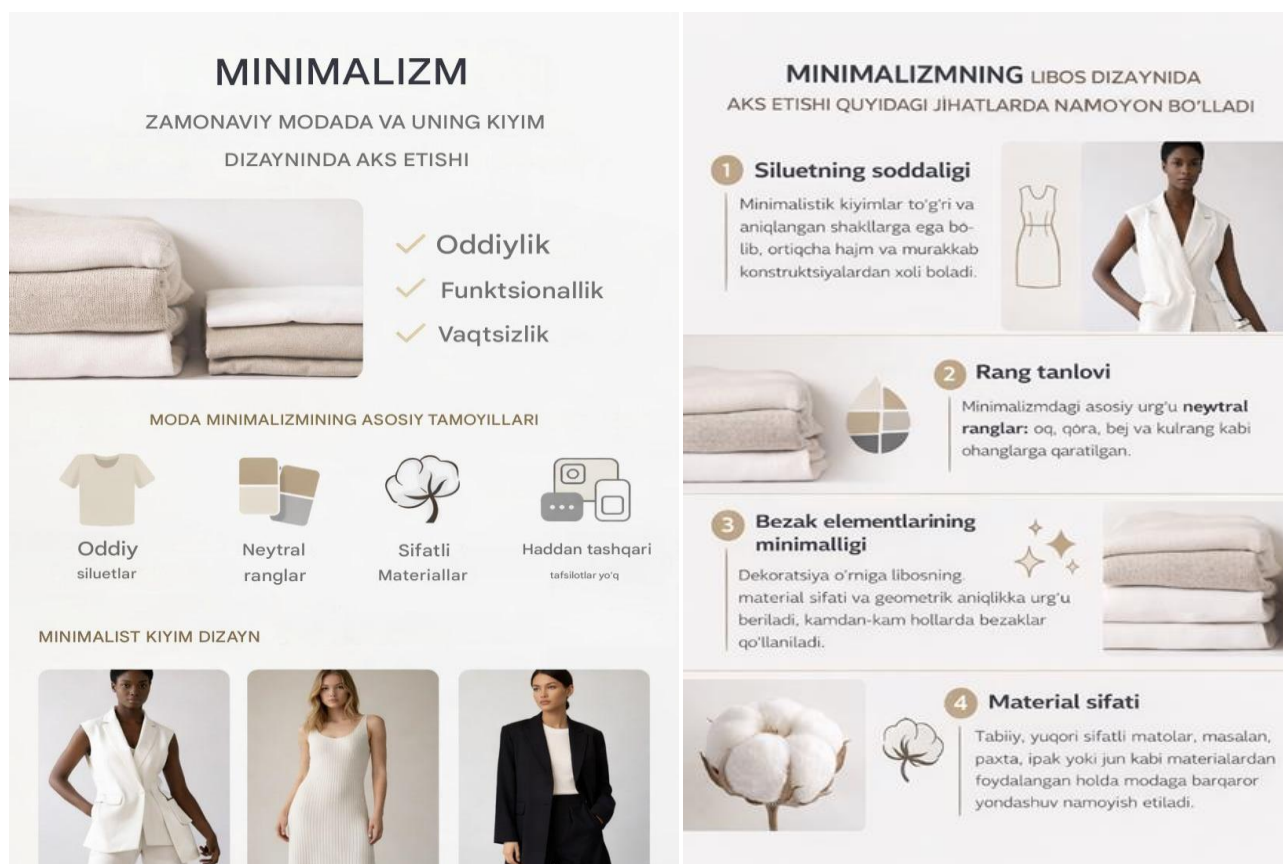
Minimalizm zamonaviy moda tendensiyalarida barqarorlik konsepsiyasi bilan uyg'unlashadi. Kam miqdordagi, ammo sifatli kiyimlar ishlab chiqarish va uzoq muddat foydalanish g'oyasi ekologik ongni shakllantirishga xizmat qiladi.

Minimalizm va zamonaviy iste'mol madaniyati

(2-jadval)

№	Mezoni	Minimalizm yondashuvi	Zamonaviy iste'mol madaniyati xususiyati
1	Asosiy g'oya	“Kamroq — ko‘proq” tamoyili	Ko‘proq xarid qilish va tez yangilash
2	Xarid siyosati	Ongli va zaruriy ehtiyojga asoslangan	Impulsiv va marketing ta'sirida
3	Mahsulot sifati	Yuqori sifat va uzoq muddatlilik	Tezkor moda (fast fashion), qisqa umr
4	Estetik tamoyil	Soddalik, neytral ranglar, ortiqcha bezaksiz	Yorqin, murakkab, tez o'zgaruvchi trendlar
5	Ekologik ta'sir	Barqarorlik va chiqindilarni kamaytirish	Resurslarni ko‘p sarflash
6	Garderoab shakllanishi	Kapsula garderoab, universal kiyimlar	Mavsumiy va tez-tez almashtiriladigan kiyimlar
7	Ijtimoiy qarash	Ichki qadriyat va shaxsiy identitet	Tashqi ko‘rinish va ijtimoiy bosim
8	Iqtisodiy jihat	Tejamkor va uzoq muddatli foyda	Qisqa muddatli iste'mol xarajatlari
9	Dizayn yondashuvi	Funksionallik va konstruktiv aniqlik	Vizual jozibadorlik ustuvorligi

10	Madaniy ahamiyat	Ongli hayot tarzi va falsafiy qarash	Ommaviy iste'mol madaniyati
----	------------------	--------------------------------------	-----------------------------

1-rasm Zamonaviy modada va uning kiyim libos

dizaynida aks etishi

2-rasm Minimalizmning

dizaynida aks etish

Minimalizm va zamonaviy iste'mol madaniyati. Bugungi kunda tezkor moda (fast fashion) iste'molchilarni ortiqcha xarid qilishga undayotgan bir paytda minimalizm qarama-qarshi konsepsiya sifatida namoyon bo'lmoqda. U ongli iste'mol, sifatga e'tibor va uzoq muddatli foydalanish g'oyalarini ilgari suradi.

Minimalistik kiyimlar ko'p funksiyali bo'lib, turli kombinatsiyalarda ishlatilishi mumkin. Bu esa garderoibni optimallashtirishga yordam beradi. Natijada moda nafaqat estetik, balki iqtisodiy va ekologik jihatdan ham samarali yo'nalishga aylanadi.

Izoh: Mazkur rasmda zamonaviy modada minimalizm tamoyillarining kiyim

dizaynida aks etishi tasvirlangan. Unda soddalashtirilgan siluetlar, neytral ranglar, ortiqcha bezaklardan voz kechish hamda funksionallikka asoslangan konstruktiv yechimlar namoyon bo'ladi. Minimalistik kiyimlar estetik poklik, universallik va sifatli material tanlovi orqali ajralib turadi. Rasm minimalizmning asosiy g'oyalari — soddalik, zamonaviylik va barqaror dizayn tamoyillarini vizual tarzda ifodalaydi

Kelajakda minimalizm moda industriyasida yanada mustahkam o'rin egallashi kutilmoqda. Global ekologik muammolar va resurslarning cheklanganligi barqaror ishlab chiqarish tamoyillarini talab qilmoqda. Minimalistik dizayn esa aynan kam resurs sarfi, sifatga urg'u va uzoq muddatli foydalanish konsepsiyasi bilan bu ehtiyojlarga javob beradi.

Raqamli texnologiyalar va innovatsion materiallarning rivojlanishi minimalizmni yangi bosqichga olib chiqadi. Aqlli matolar, ekologik toza tolalar va 3D dizayn texnologiyalari yordamida soddalik va funksionallik yanada takomillashadi. Shu bilan birga, individual buyurtmalar asosida ishlab chiqarish (customization) jarayoni ortiqcha ishlab chiqarishni kamaytiradi.

Minimalizm kelajak modasida estetik poklik, universallik va funksionallik timsoli sifatida saqlanib qoladi. U insonning ichki madaniyati va ongli tanlovini aks ettiruvchi yo'nalish sifatida zamonaviy dizayn tafakkurining ajralmas qismi bo'lib qoladi.

Zamonaviy modada minimalizm — bu faqat tashqi soddalik emas, balki chuqur estetik va falsafiy qarashlar majmuidir. U kiyim dizaynida shakl va mazmun uyg'unligini ta'minlab, insonning ichki madaniyati va estetik didini aks ettiradi. Minimalizm zamonaviy jamiyatda barqaror rivojlanish, ongli iste'mol va funksional dizayn tamoyillarini ilgari suruvchi muhim yo'nalish sifatida o'z dolzarbligini saqlab qolmoqda.

Adabiyotlar

1. Breward, C. Fashion (Oxford History of Art). — Oxford University Press, 2003.

2. Steele, V. The Berg Companion to Fashion. — Bloomsbury Academic, 2010.
3. Seivewright, S. Research and Design for Fashion. — Bloomsbury Publishing, 2018.
4. Gwyneth Moore. Fashion Promotion: Building a Brand Through Marketing and Communication. — Fairchild Books, 2012.
5. Black, S. The Sustainable Fashion Handbook. — Thames & Hudson, 2013.
6. English, B. A Cultural History of Fashion in the 20th and 21st Centuries. — Bloomsbury Academic, 2013.
7. Fogg, M. Fashion: The Whole Story. — Thames & Hudson, 2013.
8. Fiell, C., Fiell, P. Design of the 20th Century. — Taschen, 2012.
9. Luscombe, B. Minimalism: Designing Simplicity. — Rizzoli, 2016.
10. Norman, D. The Design of Everyday Things. — Basic Books, 2013.